

АДМІНІСТРАТИВНЕ ТА ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО

УДК 347.73

Марія Бліхар

доктор юридичних наук,
доцент кафедри конституційного та міжнародного права
Навчально-наукового інституту права та психології
Національного університету "Львівська політехніка",
blikharm@ukr.net

СПЕЦИФІКА ПОДАТКОВО-ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРАВОВІДНОСИН

© Бліхар М., 2019

Висвітлено проблематику наявного арсеналу спеціальних методів податково-правового впливу на інвестиційну діяльність в Україні, зокрема такі: державна податкова підтримка інвестицій, податкове стимулювання та заохочення інвестицій, податкове звільнення у сфері інвестування. Узагальнено теоретичні засади податково-правової регламентації інвестиційної діяльності, на їх основі розроблено практичні пропозиції щодо вдосконалення податкового регулювання, пов'язаного з інвестуванням.

Ключові слова: інвестиційні відносини; інвестування; податково-інвестиційні правовідносини; фінансово-правове регулювання.

Марія Бліхар

СПЕЦИФИКА НАЛОГОВО-ИНВЕСТИЦИОННЫХ ПРАВООТНОШЕНИЙ

В статье освещена проблематика имеющегося арсенала специальных методов налогово-правового воздействия на инвестиционную деятельность в Украине, в частности такие: государственная налоговая поддержка инвестиций, налоговое стимулирование и поощрение инвестиций, налоговое освобождение в сфере инвестирования. Обобщены теоретические основы налогово-правовой регламентации инвестиционной деятельности, на их основе разработаны практические предложения по совершенствованию налогового регулирования, связанного с инвестированием.

Ключевые слова: инвестиционные отношения; инвестирование; налогово-инвестиционные правоотношения; финансово-правовое регулирование.

Mariia Blikhar

associate Professor at the Department of constitutional
and international law,
Lviv Polytechnic National University
Doctor of Juridical Sciences

SPECIFICS OF TAX-INVESTMENT RELATIONS

The article highlights the problems of the existing arsenal of special methods of tax and legal impact on investment activities in Ukraine, in particular, such as: state tax support for investments, tax incentives and promotion of investments, tax exemption in the field of investment. The theoretical foundations of the tax and legal regulation of investment activities are summarized, and practical proposals for improving tax regulation related to investing are developed on their basis.

Key words: investment relations; investment; tax and investment legal relations; financial and legal regulation.

Постановка проблеми. Серед важелів державної підтримки інвестиційної діяльності особливе місце займає податково-правова політика. Відповідно, вивчення й узагальнення теоретичних засад податково-правової регламентації інвестиційної діяльності, розроблення на їх основі практичних пропозицій щодо вдосконалення податкового регулювання цієї специфічної діяльності належить до основних завдань сучасної фінансово-правової науки. Попри очевидну для нашої країни актуальність тематики впливу податково-правового регулювання на інвестиційну сферу, ця проблематика практично так і не вирішена на рівні наукових досліджень останніх десятиліть.

Аналіз дослідження проблеми. Окремі питання, що стосуються вивчення специфіки податково-інвестиційних правовідносин, були предметом дослідження вітчизняних вчених, праці яких становлять основу для теоретичного осмислення проблематики й розроблення авторського бачення. Серед них: Л. Воронова, Д. Гетманцев, О. Дмитрик, Л. Касьяненко, І. Криницький, М. Кучерявенко, О. Мінаєва, А. Монаєнко, О. Музика-Стефанчук, А. Нестеренко, С. Ніщимна, О. Орлюк, Н. Пришва, Л. Савченко, Д. Серебрянський.

Мета статті полягає у виявленні та розкритті особливості та специфіки податково-інвестиційних правовідносин.

Виклад основного матеріалу. На основі аналізу спеціалізованої навчальної літератури та науково-дослідницьких праць останніх років виокремимо такі *основні вектори реалізації специфіки податково-інвестиційних правовідносин*: 1) державна податкова підтримка інвестицій; 2) податкове стимулювання та заохочення інвестицій; 3) податкове звільнення у сфері інвестування.

Ефективна інвестиційна діяльність завдяки значному соціально-економічному ефекту бажана для суспільства, проте для приватного інвестора ця діяльність, безумовно, пов'язана із ризиком, адже він використовує власні чи залучені кошти без будь-яких гарантій отримання позитивного результату від інвестиційної діяльності, тому інвестування потребує заохочення у формі підтримки, насамперед податкової. Необхідно наголосити на тому, що державна податкова підтримка інвестицій є збірним поняттям, яке розглядають як комплекс, що входить до державної політики у сфері інвестицій та державної підтримки інвестиційної діяльності.

Вважаю за необхідне зупинитися на ЗУ “Про стимулювання інвестиційної діяльності у пріоритетних галузях економіки з метою створення нових робочих місць” від 6 вересня 2012 р. [1], а також вказати, що саме цей нормативно-правовий акт визначає основи державної політики в інвестиційній сфері на 2013–2032 рр. щодо стимулювання залучення інвестицій у пріоритетні галузі економіки. Щодо самого переліку пріоритетних галузей економіки, то він визначений КМУ та затверджений розпорядженням № 843-р від 14 серпня 2013 р. “Про затвердження переліку пріоритетних галузей економіки” [2]. У цьому переліку до пріоритетних галузей економіки зараховано: 1) агропромисловий комплекс за напрямками: виробництво, зберігання харчових продуктів, а також виробництво біопалива, з орієнтацією на імпортозаміщення; 2) житлово-комунальний комплекс за напрямками: створення об'єктів поводження з відходами; будівництво, реконструкція і технічне переоснащення у сфері теплопостачання, централізованого водопостачання та водовідведення; 3) машинобудівний комплекс за напрямками: виробництво нових та імпортозаміщувальних видів комп'ютерів, електронної та оптичної продукції, машин й устаткування, електричного устаткування, автотранспортних та інших транспортних засобів; 4) транспортна інфраструктура за напрямками: будівництво, реконструкція і технічне переоснащення у сфері транспортної інфраструктури; 5) курортно-рекреаційна сфера і туризм за напрямками: будівництво курортно-рекреаційних об'єктів та об'єктів туристичної інфраструктури; 6) переробна промисловість за напрямком – імпортозаміщувальне металургійне виробництво.

Вказаний перелік пріоритетних галузей економіки деякою мірою не відповідає положенням ст. 3 ЗУ “Про стимулювання інвестиційної діяльності у пріоритетних галузях економіки з метою

створення нових робочих місць”, у якій зазначено, що “пріоритетними галузями економіки є галузі, спрямовані на забезпечення потреб суспільства у високотехнологічній конкурентоспроможній екологічно чистій продукції, високоякісних послугах, які реалізують державну політику щодо розвитку виробничого та експортного потенціалу, створення нових робочих місць”. Тобто метою законодавця під час прийняття аналізованого нормативно-правового акта є розвиток виробничого чи експортного потенціалу і створення робочих місць, власне саме це повинно бути критерієм державної підтримки інвестиційних проєктів. Щобільше, наведений перелік суперечить положенням ст. 11 ЗУ “Про інвестиційну діяльність”, за якою “державне регулювання інвестиційної діяльності здійснюється з метою реалізації економічної, науково-технічної і соціальної політики, виходячи з цілей та показників економічного і соціального розвитку України, державних та регіональних програм розвитку економіки, державного і місцевих бюджетів, зокрема передбачених у них обсягів фінансування інвестиційної діяльності. При цьому створюються пільгові умови інвесторам, що здійснюють інвестиційну діяльність у найбільш важливих для задоволення суспільних потреб напрямках, насамперед соціальній сфері, технічному і технологічному вдосконаленні виробництва, створенні нових робочих місць для громадян, які потребують соціального захисту, впровадженні відкриттів і винаходів, в агропромисловому комплексі, в реалізації програм ліквідації наслідків Чорнобильської аварії, у виробництві будівельних матеріалів, в галузі освіти, культури, охорони культурної спадщини, охорони навколишнього середовища і здоров’я” [3].

Поділяю думку тих науковців, які вважають, що податкова підтримка інвестицій повинна здійснюватися тільки тоді, коли останні відповідають не якомусь одному, а системі взаємозалежних критеріїв. Причому в зв’язку із особливостями сучасного етапу розвитку національної економіки України і сама система критеріїв, і їхні кількісні параметри не можуть повністю відповідати застосовуваним за кордоном. Як такі критерії дослідники називають: 1) відповідність спрямованості інвестицій загальнодержавним пріоритетам; 2) кількісні параметри інвестицій; 3) рівень зростання конкурентоспроможності підприємства; 4) інноваційний характер інвестиційних проєктів, створення нових або додаткових робочих місць, розмір додатково вивільнених коштів; 5) скорочення терміну окупності вкладених інвестицій [4, с. 9]. На мій погляд, найдетальнішим й найобґрунтованішим є трактування змісту державної підтримки інвестицій, яке запропонував з позиції економічної науки В. Колесник: “Держава надає підтримку підприємствам, які здійснюють інвестиційну діяльність у вигляді системи оподаткування, регіональної підтримки, надання податкових пільг, унаслідок чого на перших етапах підтримки, коли вступає у дію та чи інша податкова пільга, бюджет зазнає втрат у вигляді недоотриманих коштів (зменшення надходжень коштів з податку на прибуток). Для підприємства цей етап характеризується підвищенням рівня конкурентоспроможності за рахунок зменшення витрат на сплату податку на прибуток, що дозволяє вивільнені кошти залучати у господарську діяльність та отримувати прибуток. Якщо розглядати підтримку ризикових інвестицій, то на цьому етапі здійснюється розподіл ризику між державою та підприємством, тобто держава бере на себе компенсацію частки ризику, а підприємство знижує свої витрати. Таким чином, за допомогою держави підприємство збільшує свій прибуток, а отже, збільшує в наступних періодах надходження недоотриманих коштів до бюджету у вигляді сплати податку на прибуток” [4, с. 8]. Відповідно до цього податкова підтримка інвестицій повинна бути системною, що характерно для спеціальних податкових режимів інвестиційної діяльності, які можуть застосовуватися до суб’єктів спеціальних економічних зон (далі – СЕЗ) та територій пріоритетного розвитку (далі – ТПР).

Якщо розглянута вище податкова підтримка інвестицій дещо узагальнена, то наступна – податкове стимулювання інвестицій – вже оперує конкретними методами й інструментами податкової політики в напрямі активізації інвестиційної діяльності. Світова практика виробила добре відомі методи стимулювання інвестиційної активності: 1) запровадження системи державних гарантій інвесторам; 2) розвиток системи страхування інвестицій; 3) розроблення податкових інструментів стимулювання інвестицій [5, с. 33]. Цілком зрозуміло, що така діяльність не може здійснюватися поза правом, а саме – поза фінансовим правом.

Згідно з “Юридичною енциклопедією”, державні гарантії захисту іноземних інвестицій – це законодавчо встановлені гарантії з боку держави з метою забезпечення належного правового режиму інвестиційної діяльності та заохочення вкладання іноземного капіталу в пріоритетні галузі економіки України [6, с. 155]. У ч. 2 ст. 19 ЗУ “Про інвестиційну діяльність” передбачено, що держава гарантує захист інвестицій незалежно від форм власності, а також іноземних інвестицій. Захист інвестицій забезпечує законодавство України та укладені нею міжнародні договори. Інвесторам, зокрема іноземним, надано рівні права, що виключає застосування дискримінаційних заходів, які могли б перешкодити управлінню інвестиціями, їх використанню та ліквідації, а також передбачено умови і порядок вивезення вкладених цінностей і результатів інвестицій [3]. Варто зазначити, що вітчизняний законодавець закріпив у положеннях розділу II ЗУ “Про режим іноземного інвестування” гарантовані державою способи та засоби захисту іноземних інвестицій.

Крім того, законодавець не визначив організаційно-правового механізму гарантування захисту інвестицій в Україні. Деякі науковці у зв’язку із цим розпочинають обговорення питання про необхідність прийняття Інвестиційного кодексу України (далі – ІКУ). Проте, на мій погляд, такий кодекс не буде повним, комплексним актом, адже, наприклад, фінансово-правові норми до нього ввести неможливо. В іншому випадку це порушить єдність, розірве цілісність галузевого фінансово-правового регулювання. Відповідно, ІКУ – це штучне утворення, прийняття якого швидше спричинить негативи, ніж вирішить реальні проблемні моменти. Тож вважаю недоречним прийняття Інвестиційного кодексу України як акта, що за природою та призначенням спрямований на розривання сталих галузево-інституційних зв’язків.

Щодо можливості й необхідності страхування інвестицій, то згідно із ЗУ “Про страхування” до видів обов’язкового страхування входить страхування цивільної відповідальності інвестора, зокрема за шкоду, заподіяну довкіллю, здоров’ю людей, за угодою про розподіл продукції, якщо іншого не передбачено такою угодою. Крім того, на думку деяких науковців, страхування інвестиційних проєктів може охоплювати ще щонайменше два види страхування відповідальності: 1) страхування інвестора від помилкових дій інвестиційного консультанта та посередника; 2) страхування інвестиційного консультанта і брокера від власних помилок і пов’язаних із цим претензій до них з боку інвестора та інших осіб [7, с. 477–482]. Вважаю, що доречно запровадити обов’язкове страхування відповідальності держави (в її “широкому” розумінні) за шкоду, завдану протиправними діями державних органів інвесторів. Можливо, залучення цього компенсаційного механізму зможе поліпшити інвестиційний клімат у нашій державі.

Щодо власне податкового стимулювання інвестиційної діяльності, то, на мою думку, його потрібно розуміти як процес формування і реалізації податкових важелів у напрямі активізації інвестиційної діяльності. Податковий інструментарій стимулювання інвестиційної діяльності досліджувало багато вчених, зокрема пропонували його групування за певними ознаками. На думку Д. Серебрянського, податкові елементи стимулювання інвестиційної діяльності можна згрупувати у два блоки: основні та додаткові. До основних науковець зараховує: ставку податку, податкові пільги, податкову амортизацію; до додаткових – терміни сплати, порядок перенесення отриманих збитків, порядок формування ВВП, створення СЕЗ, укладення договорів [5, с. 39–34]. На іншому аспекті наголошують М. Соколов [8, с. 55] та О. Вуйцик [9, с. 36], які поділяють податкові методи стимулювання інвестиційних процесів на пасивні й активні. До пасивних методів стимулювання інвестиційної діяльності ці науковці зараховують звичайне зниження ставок податків (податку на прибуток, податку на додану вартість, соціальних податків тощо) [9, с. 36]. До активних методів цільового податкового стимулювання інвестиційної діяльності М. Соколов зараховує: політику прискореної амортизації, часткове вирахування із оподаткованого доходу витрат на інвестиції, інвестиційний податковий кредит, активне використання податкових пільг цільового призначення для підприємств, які працюють у пріоритетних для держави галузях економіки або ж у депресивних регіонах [8, с. 57]. Науковець зазначає, що завдяки активним податковим інструментам держава змушує інвестувати в ті напрями, які прискорюють розвиток економіки, що в підсумку не тільки сприяє поверненню державі втраченого від зменшення податкових платежів, а й отриманню додаткових надходжень. Втім, на нашу думку, визначення важелем примусу є сумнівним, адже тиск

і вимога у цих випадках відсутні. Навпаки, маємо справу з мотивуванням осіб до вибору взаємокорисних (для них, для держави і суспільства загалом) варіантів діяльності. Узагальнюючи наведене, вважаємо за доцільне розглядати податкове стимулювання інвестиційної діяльності як специфічний важіль у системі оподаткування, що спонукає, заохочує фізичних та юридичних осіб до розвитку інвестицій, підвищення їх ефективності.

У світовій практиці функціонування механізму оподаткування найпоширеніші такі форми податкового стимулювання інвестування: диференціація податкових ставок залежно від соціально-економічного значення галузі та її продукції; податкові канікули або повне звільнення від податків новостворених суб'єктів господарської діяльності на початку їхньої діяльності; інвестиційний податковий кредит; звуження бази оподаткування; надання податкових канікул; пришвидшені методи нарахування амортизації тощо. Натомість вітчизняна податкова система використовує тільки невелику частину із наведеного арсеналу форм стимулювання інвестиційної діяльності.

Аналіз наукових розробок іноземного досвіду підтримки інвестицій дає змогу стверджувати, що основні інвестиційні стимули, використовувані різними державами в цій діяльності, схожі: прискорена амортизація; формування неоподатковуваних резервів; інвестиційний податковий кредит; інвестиційна податкова знижка та податкові канікули. Найпоширенішим видом податкового стимулювання, що використовується в усіх європейських країнах, є прискорена амортизація. Її дія поширюється на інвестиції в окремі види капітальних активів, а суть полягає у застосуванні різних способів і методів прискореного списання капітальних витрат.

Загалом амортизація як інструмент впливу на інвестиційну діяльність виконує дві функції: стимулювальну та регулювальну [10, с. 163]. А регулювальна функція реалізується через встановлення і використання законодавчо закріплених норм та нормативів для здійснення амортизаційних розрахунків, порядку формування і використання амортизаційного фонду. Наприклад, ПКУ в п. 1.3 ст. 14 встановлює, що амортизація – це систематичний розподіл вартості основних засобів, інших необоротних та нематеріальних активів, що амортизуються, упродовж строку їх корисного використання (експлуатації). Розрахунок амортизації основних засобів або нематеріальних активів здійснюється згідно із національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку або міжнародними стандартами фінансової звітності з урахуванням обмежень, встановлених п. 1.138 ст. 14 ПКУ, п. 3.2–3.4 ст. 138 ПКУ [11]. Отже, прискорена амортизація зменшує суму сплаченого податку на прибуток. Однак, на думку деяких учених, таке зменшення відтерміновує сплату податку на майбутні податкові періоди, коли закінчиться період нарахування прискореної амортизації, тому прискорена амортизація більше підходить до довгострокових інвестиційних проєктів [12, с. 49]. З іншого боку, нарахування амортизації та формування і використання амортизаційного фонду повинні стимулювати підприємства до відтворення зношених та оновлення наявних засобів праці. Впроваджуючи амортизаційну політику, держава, окрім процесів оновлення, стимулює упровадження науково-технічного прогресу на підприємстві, що неможливо без здійснення розширеного відтворення засобів праці. Виділення стимулюючої функції амортизації саме на макрорівні пов'язане з тим, що інструментами стимулювання у цьому випадку стають методи нарахування амортизації та можливість застосування прискореної/неприскореної амортизації.

Податкові канікули також є однією із форм податкового стимулювання, які активно використовують у світовій практиці залежно від сфер застосування тощо. Зазвичай це тимчасове, часткове або повне відтермінування сплати податків на певний період, надане суб'єктові господарювання чи його інвестиції. Податкові канікули можуть вводитись і для суб'єктів господарювання, і для особливих видів діяльності, й для деяких територій.

Ще однією особливістю податкових правовідносин у сфері інвестиційної діяльності є податкове звільнення суб'єкта (учасника) інвестиційної діяльності. Насамперед зазначу, що поняття “податкове звільнення” використовують у науці фінансового права доволі часто, хоча єдності щодо розуміння цього правового явища науковці досі не досягли. Своєю чергою, відсутність єдиного визначення аналізованого поняття створює проблеми під час застосування норм податкового права. Тут варто зазначити, що ПКУ не містить визначення поняття “податкові звільнення” (хоча, наприклад, ст. 142 наводить умови і підстави “звільнення від оподаткування” платника податку на

прибуток). Водночас законодавець оперує поняттям “податкова пільга”. Відповідно до ст. 30 ПКУ податкова пільга – це передбачене податковим та митним законодавством звільнення платника податків від обов’язку щодо нарахування та сплати податку та збору, сплата ним податку та збору в меншому розмірі за наявності підстав, визначених законодавством [11]. Зокрема, підставами для надання податкових пільг є особливості, що характеризують певну групу платників податків, вид їхньої діяльності, об’єкт оподаткування або характер та суспільне значення здійснюваних ними витрат. Однак законодавче трактування податкової пільги як звільнення не дає відповіді на запитання про тотожність чи відмінність понять “податкова пільга” та “податкове звільнення”, як, зрештою, не дає такої відповіді й вітчизняна фінансово-правова сфера.

Втім, попри вищевказану відносну однаковість учених щодо трактування податкових пільг, ми виявили різні думки із приводу сутності походження податкової пільги або мети її отримання. Наприклад, Д. Серебрянський, трактуючи податкові пільги як “сукупність фіскальних дій держави, не закладених у загальноприйнятих основах прибуткового оподаткування підприємств, що в кінцевому результаті призводять до повного або часткового звільнення прибутку від оподаткування”, вважає, що метою отримання податкових пільг є “активізація державних, територіальних чи галузевих пріоритетних напрямів фінансово-господарської діяльності” [13, с. 16]. Цю думку вважаємо правильною, особливо якщо розглядати подане визначення крізь призму саме інвестиційної діяльності, адже час бездумних і нічим не обґрунтованих пільг (який превалував у нормативно-правовому регулюванні вітчизняної економіки півтора десятиліття), уже відійшов у минуле і нині на часі підтримка, стимулювання і заохочення тих інвестиційних проєктів, які мають соціальну спрямованість, важливе фінансово-економічне значення для розвитку певного регіону, тих галузей економіки загальнонаціонального значення, які є пріоритетними.

Погоджуюсь з думкою О. Дубовик про те, що податкові пільги взагалі є “найефективнішим інструментом податкового регулювання” [14, с. 63], оскільки в умовах ринкових відносин виступають необхідною передумовою для активного використання всіх податкових інструментів [15, с. 149]. Натомість окремі вчені зводять податкові пільги тільки до мінімізації суми податкового платежу, тобто до матеріальних чинників. Так, О. Липко вважає, що пільги в підсумку впливають на розмір податку, що підлягає сплаті [16, с. 168]. Хочу зауважити, що такий вузький підхід до трактування цього правового явища є однобічним, адже існують пільги, які не впливають на кількісні параметри податкового платежу (податкові пільги із реєстрації та обліку платників податків і зборів, їх звітності тощо). У цьому разі йдеться про податково-процесуальні пільги, яким не властива матеріально-компенсаційна функція. Отже, вважаю, податкові пільги як інструмент податкового стимулювання суб’єктів інвестиційної діяльності – це не тільки встановлений податковим та/або митним законодавством виняток із загальних правил оподаткування щодо зменшення суми нарахованого податку чи/та збору або звільнення від нарахування і сплати податку та збору платників, котрі здійснюють інвестиційну діяльність. Не можна відкидати їхню процесуальну складову. Водночас, на мою думку, застосування цілеспрямованих пільг, які стимулюють інвестиційну діяльність, сприяють виконанню загальнодержавних програм, повинно бути обмеженим у часі (відповідно до чітко встановленого податковим законом терміну), їх не можна надавати “назавжди”.

На основі викладеного спробую запропонувати визначення поняття “податкове звільнення” стосовно суб’єктів інвестиційної діяльності. Податкове звільнення інвестицій – це легітимізований державою фіскальний спосіб уникнути оподаткування для суб’єктів інвестиційної діяльності або зменшити його обсяги, який вимагає від них конкретних, визначених у законодавстві дій або реалізації встановлених у процесі інвестування умов, та застосовується лише згідно із чітко визначеними законодавством підставами.

Висновок. Висвітливши особливості податкових правовідносин у сфері інвестиційної діяльності, можемо стверджувати, що активізація інвестиційної діяльності (яка є нагальною потребою для економічного поступу України в сучасних реаліях), на наш погляд, неможлива без трансформації вітчизняної системи оподаткування, тому державі необхідно спрямувати зусилля на

реальні результати податкової реформи і формування такої податкової системи, яка сприяла б розвитку інвестиційної сфери.

Отже, до найефективніших інструментів стимулювання інвестиційної діяльності, до залучення іноземних капіталів, на нашу думку, належать: надання податкових пільг для суб'єктів інвестиційної діяльності, які реалізують пріоритети економічного розвитку (посилюють інноваційний та конкурентоспроможний у глобальному масштабі потенціал країни), сприяють створенню нових робочих місць, вирішенню проблем екології та раціонального використання природних ресурсів, збільшують експортні можливості країни, вирішують проблему дезінтеграції економічного простору країни за рахунок спрямування капіталу в депресивні регіони; ефективна реалізація інвестиційного потенціалу прискореної амортизації; запровадження системи інвестиційно-інноваційних податкових кредитів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про стимулювання інвестиційної діяльності у пріоритетних галузях економіки з метою створення нових робочих місць: Закон України від 06.09.2012 № 5205–VI. База даних “Законодавство України” / ВР України. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/5205-17>.
2. Про затвердження переліку пріоритетних галузей економіки: розпорядження Кабінету Міністрів України від 14.08.2013 № 843-р. База даних “Законодавство України” / ВР України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/843-2013-p/paran7#n7>.
3. Про інвестиційну діяльність: Закон України від 18.09.1991 № 1560-XII. База даних “Законодавство України” / ВР України. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1560-12>.
4. Колесник В. В. Податкове стимулювання розвитку інвестиційної діяльності: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.03 / Наук.-дослід. центр індустр. проблем розвитку НАН України. Харків, 2008. 21 с.
5. Серебрянський Д. М. Оподаткування прибутку підприємств та його вплив на інвестиційну діяльність в ринкових умовах: дис. ... канд. екон. наук: 08.04.01. Ірпінь, 2006. 200 с.
6. Юридична енциклопедія: у 6 т. Т. 2: Д–Й / редкол.: Ю. С. Шемшученко (відп. ред.) та ін. Київ: Укр. енцикл. ім. М. П. Бажана, 1998. 744 с.
7. Стась Е. П. Господарсько-правове забезпечення страхування інвестиційних ризиків. *Актуальні проблеми держави і права*. 2011. Вип. 58. С. 477–482. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apdp_2011_58_75.
8. Соколов М. Фантом у теорії оподаткування (про криву Артура Лаффера). *Економіка України*. 2010. № 7. С. 50–59.
9. Вуйцик О. Вплив податкового регулювання на інвестиційну діяльність у рекреаційно-туристичному комплексі України. *Вісник ЛНУ ім. І. Франка*. 2012. Вип. 29, ч. 2. С. 35–44.
10. Білий Є. Л., Дударенко М. Л. Амортизаційна політика як підґрунтя інвестиційного оновлення підприємства. *Вісник Запорізького національного університету*. 2010. № 3 (7). С. 162–165.
11. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI (в ред. від 01.01.2017). База даних “Законодавство України” / ВР України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
12. Серебрянський Д. М., Мельничук Г. С. До питання запровадження інвестиційної податкової знижки в Україні. *Фінанси України*. 2012. № 3. С. 45–59.
13. Серебрянський Д. М. Оподаткування прибутку підприємств та його вплив на інвестиційну діяльність в ринкових умовах: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.04.01. Ірпінь, 2006. 20 с.
14. Дубовик О. Ю. Пільги як інструмент державного податкового регулювання. *Вісник соціально-економічних досліджень*. 2011. Вип. 3 (43). С. 61–66.
15. Лебедзевич Я. В. Податкові пільги та їх соціально-економічна спрямованість. *Вісник Житомирського державного технологічного університету. Сер.: Економічні науки*. 2014. № 4. С. 148–154.
16. Липко О. Ю. Правове регулювання механізму податку: зміст та складові: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Харків, 2013. 207 с.

REFERENCES

1. *Pro stymuliuvannia investytsijnoi diial'nosti u priorytetnykh haluziakh ekonomiky z metoiu stvorennia novykh robochykh mist'* [On stimulation of investment activity in priority sectors of the economy in order to create new jobs: The Law of Ukraine]: Zakon Ukrainy vid 06.09.2012 № 5205–VI. Baza danykh Zakonodavstvo Ukrainy / VR Ukrainy, from <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/5205-17> [in Ukrainian].
2. *Pro zatverdzhennia pereliku priorytetnykh haluzej ekonomiky* [On approving the list of

priority sectors of the economy: The Law of Ukraine]: rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 14.08.2013 № 843-r. Baza danykh Zakonodavstvo Ukrainy / VR Ukrainy, from <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/843-2013-p/paran7#n7> [in Ukrainian]. 3. **Pro investytsijnu diial'nist'** [On Investment Activity: The Law of Ukraine]: Zakon Ukrainy vid 18.09.1991 № 1560-KhII. Baza danykh Zakonodavstvo Ukrainy / VR Ukrainy, from <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1560-12> [in Ukrainian]. 4. Kolesnyk V. V. **Podatkove stymulivannia rozvytku investytsijnoi diial'nosti** [Tax incentives for investment development]: avtoref. dys. ... kand. ekon. nauk: 08.00.03 / Nauk.-doslid. tsentr industr. problem rozvytku NAN Ukrainy. Kharkiv, 2008. 21 p. [in Ukrainian]. 5. Serebrians'kyj D. M. **Opodatkuvannia prybutku pidpriemstv ta joho vplyv na investytsijnu diial'nist' v rynkovykh umovakh** [Taxation of profits of enterprises and their influence on investment activity in market conditions]: dys. ... kand. ekon. nauk: 08.04.01. Irpin', 2006. 200 p. [in Ukrainian]. 6. **Yurydychna entsyklopediia** [Legal Encyclopedia]: u 6 t. T. 2: D–J / redkol.: Yu. S. Shemshuchenko (vidp. red.) ta in. Kyiv: Ukr. entsykl. im. M. P. Bazhana, 1998. 744 p. [in Ukrainian]. 7. Stas' E. P. **Hospodars'ko-pravove zabezpechennia strakhuvannia investytsijnykh ryzykiv** [Economic and legal provision of investment risk insurance]. Actual problems of state and law. 2011. no. 58. pp. 477–482. [in Ukrainian]. 8. Sokolov M. **Fantom u teorii opodatkuvannia (pro kryvu Artura Laffera)** [Phantom in the theory of taxation (about the curve of Arthur Laffer)]. Ukraine economy. 2010. no. 7. pp. 50–59. [in Ukrainian]. 9. Vujtsyk O. **Vplyv podatkovooho rehulivannia na investytsijnu diial'nist' u rekreatsijno-turystychnomu kompleksy Ukrainy** [Influence of tax regulation on investment activity in the recreational and tourist complex of Ukraine]. Bulletin of the Ivan Franko National University of Lwow. 2012. no. 29, ch. 2. pp. 35–44 [in Ukrainian]. 10. Bilyj Ye. L., Dudarenko M. L. **Amortyzatsijna polityka iak pidgruntia investytsijnoho onovlennia pidpriemstva** [Amortization policy as the basis for the investment renewal of the enterprise]. Bulletin of the Zaporizhzhya National University. 2010. no. 3 (7). pp. 162–165. [in Ukrainian]. 11. **Podatkovyj kodeks Ukrainy** [Tax Code of Ukraine] vid 02.12.2010 № 2755-VI (v red. vid 01.01.2017). Baza danykh Zakonodavstvo Ukrainy / VR Ukrainy, from <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> [in Ukrainian]. 12. Serebrians'kyj D. M., Mel'nychuk H. S. **Do pytannia zaprovadzhennia investytsijnoi podatkovoi znyzhky v Ukraini** [On the issue of introducing an investment tax credit in Ukraine]. Finance of Ukraine. 2012. no 3. pp. 45–59 [in Ukrainian]. 13. Serebrians'kyj D. M. **Opodatkuvannia prybutku pidpriemstv ta joho vplyv na investytsijnu diial'nist' v rynkovykh umovakh** [Taxation of profits of enterprises and their influence on investment activity in market conditions]: avtoref. dys. ... kand. ekon. nauk: 08.04.01. Irpin', 2006. 20 p. [in Ukrainian]. 14. Dubovyk O. Yu. **Pil'hy iak instrument derzhavnoho podatkovoho rehulivannia** [Benefits as an instrument of state tax regulation]. Bulletin of socio-economic research. 2011. no. 3 (43). pp. 61–66 [in Ukrainian]. 15. Lebedzevych Ya. V. **Podatkovi pil'hy ta ikh sotsial'no-ekonomichna spriamovanist'** [Tax exemptions and their socio-economic orientation]. Bulletin of the Zhytomyr State Technological University. 2014. no 4. pp. 148–154 [in Ukrainian]. 16. Lypko O. Yu. **Pravove rehulivannia mekhanizmu podatku: zmist ta skladovi** [Legal regulation of the tax mechanism: content and components]: dys. ... kand. iuryd. nauk.: 12.00.07. Kharkiv, 2013. 207 p.

Дата надходження: 21.03.2019 р.